

เทศน์เช้า วันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๗

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

คนเราเพราะมีคบบอดมันถึงได้เวียนว่ายตายเกิด เพราะมีคบบอด เพราะใจบอด เพราะใจบอด แล้วเห็นชั่วเป็นดี ถ้าเห็นชั่วเป็นดี ทำสิ่งใดมันว่าสิ่งนั้นถูกต้อง นี่เพราะความมีคบบอด แต่ถ้าหูตาสว่างขึ้นมา เราทำสิ่งใดที่เป็นความผิดพลาด เราอายุเขาใหม่ ในสังคมนั้นเขาไม่ทำกัน แล้วเราไปทำสิ่งนั้นเพราะอะไร เพราะมันมีคบบอด เพราะเรามีคบบอด เราไม่รู้ว่ามันถูกหรือผิด เราทำด้วยความองอาจกล้าหาญ เราทำด้วยความเต็มใจ

แต่เพราะความมีคบบอดของใจ มันถึงไม่รู้ว่าจะอะไรผิดอะไรถูก แต่ถ้าคนเขาถูก หูตาเขาสว่าง เขาทำสิ่งนั้นไม่ได้ เขาทำสิ่งนั้นไม่ได้เพราะอะไร เพราะสิ่งนั้นเขาไม่ทำกัน ไม่ทำกันเพราะอะไร

เพราะทุกคน ทุกคนปรารถนาความดี ไม่ต้องการความชั่ว ทุกคนแสวงหาแต่คุณงามความดี สิ่งที่เป็นคุณงามความดี เพราะเขาทำดี เขาถึงทำคุณงามความดีกัน แต่ถ้าความชั่วเขาไม่ทำ เพราะอะไร เพราะมันรู้ว่ามันชั่ว มันผิดมันพลาด มันไม่ดี เขาถึงไม่ทำ นี่ความมีคบบอด

คูสิ ดูเวลาคนเกิดนะ คนเกิดมาพิการทางสายตา เขาอยู่ในโลกแห่งความมืดของเขา แต่เขาก็พยายาม ทางโลกเขาก็ช่วยเหลือเจือจานกัน เขาก็อยู่ในสังคมนของเขาได้ เพราะเราต้องให้โอกาสเขา เพราะอะไร เพราะว่าเขาก่อเกิดมาโดยเวรโดยกรรมของเขา แต่เขาก็สามารถทำคุณประโยชน์ของเขาได้ เขาสามารถภาวนาได้ เขาสามารถทำคุณงามความดีทางโลกด้วย แล้วทางหัวใจด้วย นี่ถ้าอยู่ในโลกของความมืดบอด

แต่คนเกิดมาสายตาพิการแต่ไม่ถึงกับมืดบอด เขาก็มีสายตาพร่ามัวของเขา แต่เราเกิดมาสายตาเราปกตินะ เราเห็นแจ่มแจ้งไปหมด เราเห็นแจ่มแจ้งไปหมดนั่นมันเป็นสายตาจากภายนอก ไซ้ใหม่ สายตาเรื่องโลกใจ เราเข้าใจเรื่องโลก เรามองเห็นภาพ เรามองเห็นทุกอย่าง ในโลกนี้เรามองด้วยสายตาเราก็เห็นของเราได้ แต่เราไม่สามารถเห็นเรื่องจิตวิญญาณ ไม่เห็นเรื่องความดีความชั่วในใจของคน ในใจของคนมันเป็นความรู้สึก แล้วความรู้สึกมันจะรู้กันได้อย่างไร องค์กรสมเด็จพระ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงวางศีล ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าวางศีล สมาธิ ปัญญา เห็นไหม นี่ความแก้ไข
ความมีคบอดของใจ

ถ้าใจมันมีคบอดได้ เราไปวัดไปวา กัน ไปวัดไปวาเพื่อสิ่งใด ไปวัดไปวา เสียสละ มันเป็น
พื้นฐานของหัวใจ ถ้าหัวใจมีการเสียสละทาน ทานมันจะเปิดความมีคบอดในใจของมัน ความ
ตระหนี่ถี่เหนียวของมัน มันยึดของมัน อีโก้มัน มันว่าโลกนี้มีก็มีกู กูคนเดียวอยู่ในโลกนี้ ไม่เคย
คิดถึงคนรอบข้างเลย ไม่คิดถึงใครเลย

คูสิ ในบ้านของเรา เรายังคิดถึงพ่อถึงแม่ เราเข้าบ้าน จะใหญ่โตมาขนาดไหน ถ้าเข้าบ้านก็
เป็นคุณหนู พ่อแม่เห็นเราเป็นลูกตลอดไป นี่ไง ถ้าเราเข้าไป เรามีคนรอบข้าง เรามีพ่อแม่ มีปู่ย่า
ตายาย เรามีญาติพี่น้อง เรามีไปหมด เรามีชาติมีตระกูล แล้วชาติตระกูล เห็นไหม ถ้าเราทำคุณงาม
ความดีก็เป็นความดีของชาติตระกูลเราใช่ไหม นี่เรื่องของโลก แต่ความจริงใครเป็นคนทำล่ะ? เรา
เป็นคนทำ แล้วเราเป็นคนทำ ถ้าเราเป็นคนทำ ใครเป็นคนทำล่ะ ถ้าหัวใจมันไม่เจตนา ไม่มีคุณงาม
ความดี มันทำมาได้อย่างไร มันทำขึ้นมามันก็ต้องมีความรู้สึกนึกคิด นี่ถ้าใจมันไม่บอดไป

ถ้าใจไม่บอดมันต้องมีการศึกษา เราศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่
เป็นปริยัติ ศึกษาเป็นแนวทาง เห็นไหม เวลาศึกษาเป็นแนวทาง แนวทางขึ้นมาอย่างไร เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการ อนุปปพิทถา เรื่องของทาน เรื่องของสังคัมภัง เรื่องของ
ทานก็คือเรื่องสังคัมภัง ในชาติในตระกูลของเรา ในบ้านของเรา ถ้าญาติพี่น้องคุยกันรู้เรื่อง มีความ
สมานสามัคคีกัน นี่ครอบครัวเป็นสุขนะ ถ้าครอบครัวใดมีความขัดแย้งกัน ทุกข์ทั้งนั้นแหละ มีแต่
ความทุกข์ แต่ถ้ามันไม่มีความขัดแย้ง มีความสมานสามัคคีกัน เห็นไหม นี่เรื่องของสังคัมภัง

เรื่องเราศึกษาปริยัติมา เรื่องสังคัมภัง เรื่องของทาน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้
เสียสละ เห็นไหม อนุปปพิทถา เรื่องของทาน ทำทานแล้วได้อะไรล่ะ กลิ่นของศีลหอมทวนลมนะ
เราเป็นผู้เสียสละ เราไม่เป็นผู้เบียดเบียนใคร เราไม่เคยเบียดเบียนใคร เราไม่เอาของใคร แล้วเรา
แสวงหาของเราด้วย แล้วถ้าเรามีของเรา เรายังเจืองานให้คนอื่นได้ใช้สอยด้วย ได้ผ่อนแรงของเขา
ได้เจืองานเขา นี่ระดับของทาน

ระดับของทาน กลิ่นของศีลหอมทวนลม ทวนลมเพราะอะไร คุณงามความดีของเขา ถ้า
คุณงามความดีของเขา เห็นไหม คูสิ ถ้าตายไป บุญ หัวใจของคนที่มีบาปบาง สิ่งที่มีบาปบางมันต้อง
ลอยขึ้นสู่ที่สูง จิตใจของคนมีแต่ความโลภ ความโกรธ ความหลง มีแต่อาฆาต มีแต่ความพยาบาท

มาคร่ำ จิตใจของคนมันหนักหน่วง ของหนัก หิน โยนขึ้นไปบนฟ้ามันก็ตกลงดินหมด มันหนัก
หน่วงมันก็ตกลงต่ำ

แต่จิตใจคนที่เบา เราเสียสละ เราช่วยเหลือเจือจานเขา จิตใจของเรา พอเรื่องของท่าน ผล
ของท่าน ถ้ามันตายไป บุญกุศลมันเบา มันก็ลอยขึ้นสูง นี่โดยวิทยาศาสตร์ แต่ความจริงลอยสูง
ลอยต่ำ มันเป็นสุคติ มันเป็นในหัวใจอันนั้นมันรู้ของมัน นี่พูดถึงท่าน พอเรื่องของท่านสิ้นไป
แล้วก็จะไปเรื่องสวรรค์ แล้วก็เรื่องเนกขัมมะ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์
อริยสัจ

ที่นี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์อริยสัจ ตอนนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ธรรมและวินัยเราเคารพธรรมวินัย เห็นใหม่ เคารพธรรมวินัยกัน ธรรมและวินัย เรื่องของกติกา
สังคม นี่เราเคารพ เราเคารพเสร็จแล้ว แล้วทำอะไรต่อไปละ เนกขัมมะแล้วองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าถึงเทศน์อริยสัจ แล้วเวลาเราพูดธรรมะกัน เราพูดอริยสัจ เรารู้ไปหมด ทุกข์
สมุทัย นิโรธ มรรค มันก็เกิดดับ มันก็เป็นเช่นนั้นเอง...แล้วเป็นใหม่ละ มันเป็นใหม่ละ ถ้ามันเป็น
มันเป็นอย่างไร เป็นเช่นนั้นเองเป็นอย่างไรละ

ไอ้มันไขสือ ทำไขสือ ทำอวดรู้ แล้วไม่มีความรู้จริงใจ เพราะความรู้จริงมันมาจากไหน
ละ มันมาจากไหนละ ศีล สมาธิ ปัญญามันเป็นอย่างไร ศีลก็คือศีล ศีลก็บอกว่าเป็นศีล ศีลก็คือข้อ
ห้าม แล้วสมาธิ สมาธิก็ว่างๆ ปัญญาถูกก็ไม้อยู่นี้ไง ปัญญาที่ปัญญากุณิแหละ ปัญญาภิเลสทั้งนั้น
ภิเลสเพราะอะไร? เพราะมีคบอด

มีคบอดนะ อวิชาปจฺจยา สงฺขารา สงฺขาราปจฺจยา วิญญฺณํ เพราะอวิชาทำให้เราเกิด
เพราะอวิชาเพราะเราไม่รู้ เพราะไม่รู้ เพราะมีคบอดถึงได้มาเกิดกันอยู่ที่นี่ มาตั้งอยู่ที่นี่เพราะมีคบอด
มาไง พอมีคบอดมาแล้ว เกิดมาแล้วถึงเป็นเราไง พ่อแม่ก็เลี้ยงดูมา แล้วสิ่งที่อวิชา ความไม่รู้ แล้ว
ไปศึกษาด้วยความไม่รู้

อวิชาคือความไม่รู้ ไม่รู้แล้วศึกษาได้อย่างไร ไม่รู้แล้วมันจำมาได้อย่างไร ไม่รู้แล้วมัน
ศึกษามาอย่างไร ศึกษามาก็เป็นเรื่องผลกระทบบ เป็นเรื่องภายนอก ส่องกระจก เห็นภาพในกระจก
นั่นไง แต่ตัวเราอยู่ไหนละ

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา คือ สมมติ ปัญญา ถ้ามันเกิดขึ้นมา ภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้นมา มันย้อนกลับมาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทวนกระแสกลับ ไม่ใช่ปัญญาของโลก ปัญญาของโลกมันปลาดตาย ปลาดตายมันไปตามน้ำ นั่นล่ะ น้ำพัดมันไป นั่นล่ะ ปัญญาอย่างนั้นปัญญาปลาดตาย

แต่ถ้าปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เห็นไหม เราปลาเป็น เราจะว่ายทวนกระแส ปลา มันจะทวนกระแสกลับไปต้นน้ำ มันจะไปวางไข่ มันจะไปฟักลูกมัน มันจะดูแลลูกมัน มันดูแลเพื่อเผ่าพันธุ์ของมัน นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนกลับมาที่นี้ ปริยัติ มีการศึกษา ศึกษาแล้วทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้

ถ้าทำความสงบของใจไม่ได้ ไม่มีปลา มันมีแต่ชื่อมีแต่นาม เห็นไหม มีแต่ชื่อของมัน ว่า ปลาเป็นอย่างนั้น ปลาเป็นอย่างนั้น เห็นปลาก็ปลาอยู่ในหม้อ เห็นปลาก็ปลาอยู่ในจาน เห็นปลาก็ปลาอยู่ในบาตร แต่มันไม่มีปลา เพราะปลา มันตายแล้วเขาถึงเอามาเป็นอาหาร

แล้วถ้าปลาเป็นมันเป็นอย่างไรล่ะ ถ้ามีสติ กำหนดคำบริกรรม มีสติ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แค่อบรมสมาธิมันก็แปลกประหลาดแล้ว เราตริกันในธรรม เรามีสติปัญญาของเราเนะ มันเห็นโครงร่าง เห็นเงาๆ เห็นแว็บๆ ว่าปลา มันมาอย่างไร มันเริ่มสงบเข้ามา มันเริ่มปล่อยวางเข้ามา ปล่อยวางเข้ามา ก็แปลกประหลาด เอ๊ะ! เอ๊ะ! นั่นมันอะไร นั่นอะไร เห็นไหม มันจะเริ่มเห็นของมัน ถ้าเราใช้บริกรรมพุทโธๆ ถ้ามันละเอียดเข้ามาๆ เขาตกปลา เขาเอาเหยื่อ เหยื่อกับเบ็ดแล้วก็ตกปลา ล่อให้ปลา มันกลับมากินเหยื่อ ถ้ามันกินเหยื่อมันก็กินเบ็ดด้วย

นี่ก็เหมือนกัน พุทโธๆ เห็นไหม ล่อให้ใจมันคลายของมัน คลายอะไร? คลายความรู้สึกลึกคิดใจ เพราะความรู้สึกนึกคิด รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เห็นไหม ชั้น ๕ รูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร ถ้าเป็นบ่วงของมาร มันก็ล่อใจ ล่อให้มีดบอคอยู่นี่ไง ล่อให้เราหลงไหลอยู่นี่ไง ถ้าเป็นบ่วง เป็นพวงดอกไม้มันก็ล่อให้หลงไหล ถ้าเป็นบ่วงมันก็รัดคอใจ มันพอใจ ไม่พอใจ มันก็รัดคอเราไง มันเป็นบ่วงและเป็นพวงดอกไม้ล่อให้ปลานี้ไม่เห็นตัวตนของมัน

เราพุทโธๆ เห็นไหม เราจะตกปลา พอมันเข้ามาตอดกินแต่เหยื่อ มันไม่กินเบ็ด มันก็ยังไม่ได้เรื่องของมัน เราก็พุทโธของเราไปเรื่อย ถ้ามันสงบเข้ามาเราจะเห็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือเรารู้สึกตัวของเราเอง รู้สึกตัวสิ่งที่มีมันปล่อยความรู้สึกนึกคิดเข้ามาเป็นตัวของมันเอง

คำว่า “ตัวของมันเอง” ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปนาสมาธิ อัปนาสมาธิมันสักแต่ว่ารู้ มันสักแต่ว่า แม้แต่ร่างกายที่หัวใจมันอาศัยร่างกายอยู่นี้ หัวใจมันยังปล่อยร่างกาย มันไม่รับรู้ ร่างกายนี้ คำว่า “ไม่รับรู้” เพราะมันไม่รับรู้เรื่องตา หู จมูก ลิ้น กาย มันไม่รับรู้ เพราะขณะที่มันสักแต่ว่า สิ่งกระทบอย่างใด ให้ฟ้าผ่ามันก็ไม่ได้ยิน ให้ทำอะไรมันก็ไม่รู้ เพราะมันไม่รับรู้ เห็นไหม อายตนะมันไม่รับรู้สิ่งกระทบจากภายนอก นี่มันเป็นตัวปลาตัวแท้

แล้วปลา อัปนาสมาธิมันคลายตัวออกมามันเป็นอุปจาระ อุปจาระคือมันออกรับรู้ได้ เห็นไหม มันว่ายทวนกระแส มันว่ายทวนกระแสไป ถ้าเราไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม ตามความเป็นจริง มันจะออกฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญาอย่างนี้ เห็นไหม ปัญญาอย่างนี้มันไม่อวดมันไม่โม้ มันไม่อวดไม่โม้เพราะอะไร เพราะมันเป็นภาวนามยปัญญาที่โลกนี้เขาไม่รู้เขาไม่เห็นกัน

คนที่ปฏิบัติ คนที่ยังไม่เห็นภาวนามยปัญญา เขาไม่รู้หรือกว่าปัญญาที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ทวนกระแสกลับเข้าไป ที่ไปหรือคั่นมามันเป็นอย่างใด เพราะมันจะเป็นปัญญา ๔ คู่ โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันจะเป็นบุคคล ๔ คู่ ที่มันเป็นสติ มหาสติ มันมีปัญญา มันจะมีมหาปัญญา มันมีปัญญาอัตโนมัติ มันมีปัญญาญาณที่เข้าไปชำระล้างของมัน

หัวใจที่มีติดบอด เพราะความไม่รู้ถึงพาให้มาเกิด เพราะความไม่รู้ถึงทำด้วยความอหังการ แต่ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน โดยปัญญาญาณที่มันสว่างไสวขึ้นมากกลางหัวใจ มันสงบเสงี่ยมไปหมด

เพราะเวลาอยู่กับครูบาอาจารย์นะ หลวงปู่มั่น หลวงตา ถ้าพระทำตัวเดินไปเดินมาด้วยความขาดสติ ท่านจะบอกว่าท่านรับไม่ได้ คำว่า “ขาดสติ” เดินสักแต่ว่าเดิน นี่เราเคลื่อนไหวโดยไม่มีสติปัญญา ท่านบอกว่า “ซากศพเดินได้” เหมือนไม่มีหัวใจ เหมือนซากศพ เหมือนนอนไม้ แต่ถ้ามีสติมีปัญญามันจะรักษาตัวมัน การรักษาตัวมัน ถ้าหัวใจมันสว่าง มันจะรักษาตัวมัน มันไม่มีติดบอดของมัน มันดูแลของมัน เห็นไหม

การเคลื่อนไหวนี้เพราะมันมีหัวใจที่ให้ไอนุ่น มันถึงยังเคลื่อนไหวอยู่ ถ้าไอนุ่นนี้ จิตวิญญานนี้ได้เคลื่อนออกจากร่างนี้ไป มันก็เป็นนอนไม้จริงๆ แล้ว ไม่ใช่สักแต่ว่านอนไม้ ไม่ใช่สักแต่ว่าเดิน มันจะเป็นความจริงของมัน เห็นไหม ทำอย่างนี้มันถึงเป็นความจริงใจ

เราถึงว่าเรามาเป็นชาวพุทธ เราถึงต้องมีสติปัญญา เราอย่ามีคบอด แล้วทิวฏฐิมานะคือรู้เห็นชั่วเป็นดี แล้วทำไปด้วยความอหังการ แต่ถ้ามีสติปัญญาไตร่ตรองอย่างนี้ ใคร่ครวญอย่างนี้ เห็นใหม่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อตฺตา หิ อตฺตโน นาโถ คนเป็นที่พึ่งแห่งตน เราอาศัยธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัยนี้แล้วฝึกฝนขึ้นมา ฝึกฝนหัวใจของเรา

“คนเป็นที่พึ่งแห่งตน” เพราะมันจะเกิดบุคคล ๔ คู่ มันจะเกิดมรรคญาณ มันจะเกิดความเป็นจริงในหัวใจ ถ้ามันทำความจริงในหัวใจอย่างนี้ขึ้นมา มันสว่างไสวขึ้นมาในใจของเรา เห็นใหม่ นี่พ้นจากความมีคบอด

ถ้าจะพ้นจากความมีคบอดมันต้องมีการกระทำ มันต้องมีวิธีการ มีสิ่งจะมีความจริงในหัวใจ แล้วความเป็นจริงขึ้นมาแล้วมันจะเป็นธรรม มันเสมอกัน

ความเสมอกัน ความเห็นใจกัน ความเมตตาต่อกัน เห็นใหม่ ที่ไหนมีรัก ที่นั่นมีทุกข์ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามีแต่ความเมตตา มีความเมตตา มีความสงสาร มีความอยากจะรู้สัตว์ชนสัตว์ เห็นใหม่ ไม่ใช่รัก ไม่ใช่ผูกพัน ถ้ารักนะ รักก็ “ของกูๆ”

ไม่มีหรอก แม้แต่ร่างกายนี้ยังต้องทิ้งไว้ที่นี้ แม้แต่ร่างกายนี้จะทิ้งไว้กับโลกนี้ แล้วจะมีอะไรเป็นของเราละ ฉะนั้น ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงสอนว่า ความดีและความชั่ว ทำดีและทำชั่วนั้นๆ นั้นละเป็นผลของใจ ใจเป็นคนทำ มันซบลงที่นั่น มันถึงเป็นพันธกรรม มันถึงเป็นจริต มันถึงเป็นนิสัย แล้วธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาคลี่คลาย มาทำความจริงอย่างนี้ขึ้นมาให้ใจนี้สว่างไสวขึ้นมาท่ามกลางหัวใจของเรา เอวัง